

Lục Tỉnh Tân Văn

聞新省六

MỖI TUẦN ĐĂNG BÁO NGÀY THỨ NĂM

Số: 486
NĂM THỨ MƯỜI MỘT

NGUNG SỰ BÁN LẺ TỪ SỔ

21 Jun 1917
3 tháng năm Annam
Năm Đính-tị

DIRECTION ET ADMINISTRATION :
F.-H. SCHNEIDER, 182, Rue Pellerin, Saigon

PUBLICITÉ
ANNONCES LÉGALES ET JUDICIAIRES
La ligne de 0.065 de large. 1850
Le décompte des lignes est calculé à raison de 8 au centimètre, quelque soit le caractère employé.
BỔ CẢO
Những lời rao có việc buôn bán nếu gửi thư đến Ban-quản thi Đôn-quan sẽ ghi cho một cái bản để ghi phân minh.

GIÁ BÁN	
TRONG GIA-PHẬN ĐÔNG-DƯƠNG	
Một năm..	4 \$00
Sáu tháng..	2 50
Đôi chỗ ở..	0 \$20
ĐẠI-PHÁP VÀ CÁC THUỐC HIA	
Một năm..	12 fr 00
Sáu tháng..	7 00
Mỗi số..	0 10

MỤC LỤC

- 1 - VIỆC HỌC NGÀY XƯA. VIỆC HỌC NGÀY NAY. VIỆC HỌC NGÀY SAU.
- 2 - ĐIỆN BÁO.
- 3 - VỀ VIỆC LÃNG PHÍ.
- 4 - QUAN TOÁN-QUYỀN ĐI NAM-BÌNH. HƯƠNG TRUYỀN.
- 6 - ẤC-CHAU CHIẾN SỰ.
- 7 - TỬ-BÌNH.
- 8 - ĐỀ LỘN BÀ.
- 9 - HẠC NÀY THIẾT ĐĂNG LÂM.
- 10 - MỘT NGƯỜI TỈNH-SI.
- 11 - THÔNG-BÁO (Đông-dương).
- 12 - ANNAM NIỆT THÔNG CHÍ.
- 13 - TƯ DO ĐIỆN ĐĂNG.
- 14 - TRUYỀN XỬ LỄO.
- 15 - VAI ĐỀU NÊN BIẾT.
- 16 - SỰ XUẤT TÂN KÝ.

Việc học ngày xưa Việc học ngày nay Việc học ngày sau

(L'Enseignement d'autrefois, d'aujourd'hui et de demain)

(tiếp theo)

Cách ấy thật là hay, năm 1915 mới thì hành là lần đầu, thì tuyên như vậy mà lấy học trò vào trường Mỹ-tho và trường mới Gia-định. Ai muốn vào ứng tuyển phải có bằng Pháp-Việt có-thầy tốt-nghiệp, ở các trường tỉnh mà ra.

Làm như vậy thì có hai lẽ học trò được tốt. Trước hết thì cơ-học tốt nghiệp đã là chọn những học trò giỏi nhất các lớp trên những trường tỉnh và những trường tư rồi. Sau rồi lại chọn một lần nữa để chọn lấy 120 tên trong những tên trúng cách ấy, Năm ngoài lấy 120 tên, năm nay có lẽ lấy nhiều hơn một chút, đến sang năm nữa, khi nào trường Mỹ-tho làm lớn thêm ra chút nữa, thì lại còn lấy thêm nhiều hơn. Trong số ấy, những tên học trò nào nhà nghèo có đầu đơn xin, thì Nhà-nước cấp cho học-bổng, chừng được độ 70 tên trở lại, cũng như trước. Cũng có mấy suất chỉ được nửa số học-bổng, song những người có con được nửa học-bổng ấy phần nhiều nghèo lắm, có lẽ từ đây về sau, đã cấp cho ai thì cấp nguyên số, chứ không cấp nửa. Việc cải-lương này có công hiệu hay chẳng, thì cũng bốn năm nữa mới biết được, bởi vì những học-sanh ấy phải học trong bốn năm ở trường Mỹ-tho và trường Gia-định, rồi mới thì lấy văn bằng tốt-nghiệp.

Nhưng muốn cải-lương cho được tận thiện, thì cứ mỗi bậc học phải tuyên theo cách công-bình mới được.

Vậy tôi tưởng các học-trò trường hương, khi học môn khóa cũng phải cho thì quốc-ngữ, để kén lấy những người giỏi như lên các trường tổng, mà học thêm chữ Pháp. Rồi học-trò các trường tổng, khi học môn khóa lại phải thi một lần, đậu mới được lên trường tỉnh. Như vậy, những đứa trẻ con không có khiếu học được, thì không phải mất thì giờ trong nhiều năm, giữ mãi trên ghế nhà trường để mong lấy đậu, mà chỉ tốn cơm tốn của cha mẹ mà thôi. Chánh-phủ cũng khỏi tốn tiền vô ích. Tiền Chánh-phủ tất là tiền chung của hết cả mọi người. Mà các cậu học-trò con nhà giàu, dầu mất tiền vào học cũng vẫn là tốn hại cho Nhà-nước, bởi vì số tiền 90 \$ với một 110 \$ một năm của cha mẹ đóng góp, tính ra không được nửa phần số tiền của một người học-trò ăn ở tại trường mà học. Trường Nhà-nước, học trả tiền có hai hạng 90 \$ và 110 \$, Trường Taberd là một trường riêng của Nhà-chung thì lấy những 120 \$ với 240 \$ mà cũng không có lời là mấy. Vì dầu lại lấy cả số tiền Nhà-nước bỏ ra làm trường mà tính lợi nhẹ thôi, cả bao nhiêu tiền học-trò đóng, cộng lại cũng không đủ số tiền lợi ấy. Vậy mà phép mở trường lưu học, phải tính cho có lời mới được. Miễn là chỉ tính tiền ăn, ở, tắm rửa, giặt-dĩa v. v. còn tiền lương thầy giáo thì phải tính riêng ra, Soái-phủ phải chịu. Bởi tính vậy cho nên nói được rằng mở trường lưu học thì các tỉnh có lời.

Vì nếu tiền số tiền ăn ở của nội-học-sanh và tiền lương các thầy-giáo, mà để cho một khoản công-ngân phải chịu, thì chắc hẳn là Nhà-nước lỗ vốn về những học-trò mà cha mẹ chịu tiền. Tôi nói sự ấy chắc phải là tôi trách những nhà có con, sao không trả thêm tiền cho Nhà-nước đâu. Song tôi có ý tỏ ra cho những nhà ấy biết rằng dầu có tiền trả nhà trường cho con đi học, cũng nên để cho Nhà-nước kén chọn, đưa nào có khiếu học được hãy nên cho học, bằng nó làm biếng hoặc ngu-dốt, thì không nên cho nó vào các trường cao-đẳng mà làm mất ngày giờ cho các thầy-giáo và các học-trò khác, tốn tiền của cha mẹ mà lại tốn tiền vô ích cho Nhà-nước nữa.

Có hai việc Nhà-nước không muốn hà-tiện: Một là việc đặt nhà-thương nhà-thuốc cho dân. Hai là dạy dân học. Nhưng hà-tiện phải lẽ là dùng tiền cho tán thiện, tận lợi. Vậy thì Nhà-nước phải kén những thầy-

thuốc cho hay và những thầy-giáo cho giỏi. Nhưng muốn dùng thầy-giáo giỏi cho được việc, trước hết lại phải kén lấy học-trò học được mới được.

(Còn nữa)

ĐIỆN BÁO

(Dépêches)

5 juin 1917.

Mặt trận Langsa

Truyền tin Langsa ngày 3 joi: Tại Laifaux, Hurtebis và Craonne hai bên pháo-thủ bắn nhau rất dữ.

Mặt trận Ang-lê

Truyền tin Ang-lê: Hai bên pháo-thủ bắn nhau cả ngày, binh ta bắn hư nát một cái phi-thoan A-lo-mán, và 6 cái hư hại phải bay hạ xuống, bên ta mất hết 3 cái.

6 juin 1917.

Mặt trận Langsa

Truyền tin Langsa ngày 4: Tại phía Tây Bắc nhà ruộng Froimont hai bên pháo-thủ bắn nhau rất dữ. Quân nghịch chiếm đóng một vài nơi sửa soạn làm chiến hào để ra phía trước.

Quân A-lo-mán bị thất một trận đồ máu tại nông Vauclerc và Californie, rồi lại bắn phá chiến hào của ta. Binh ta hạ được 9 cái phi-thoan và một cái phi cầu. Quân lính trên 3 cái phi-thoan trong ấy có 3 vì tướng-quan đều bị bắt. Phi-công A-lo-mán bắn phá thành Nancy và Dunkerque làm hại cho vài kẻ thường-dân mà thôi.

Mặt trận Rút-xi

Điện tin Rút-xi: Trong miền Kovel, binh tiền đạo của ta đánh tan lạc một toán binh nghịch. Trong miền Carpathes binh ta đuổi quân nghịch ra khỏi miền Renvi.

Mặt trận Ang-lê

Truyền tin Ang-lê: Binh Ang-lê tràn qua địa trấn quân nghịch tại phía Nam Gouzaucourt, gần chốt núi Vimy và trong đường xích-qui Ypres súng pháo-thủ bắn rất dữ. 3 vì phi-tướng bắn trúng 4 cái xe lửa của quân nghịch, một cái nát tan. Binh ta hạ được 7 cái phi-thoan A-lo-mán, bên ta mất hết 4 cái.

Tại nước Rút-xi

Tin ở Pétrograd: Ông Alexieff từ chức. Quan thống-soái Broussileff đăng cử làm đại thống-soái còn ông Gourko thế cho ngài tại mặt trận Tây Nam. 7 juin 1917.

Chiếc Yarra bị bắn chìm

Tin ở Paris: Chiếc tàu Yarra bị bắn chìm ngày 29 mai, tại Địa-trung-hải, mất hết 59 người, trong đó hết 36 người hành-khách Malgaches, 8 người làm lửa A-ráp. Phi-thoan A-lo-mán bay qua nước Ang-lê

Tin ở Londres: 16 cái phi-thoan A-lo-mán bay qua mấy tỉnh nhỏ ở Essex, bắn

Về việc lãng phí

(Sur la prodigalité)

Đồng tiền là món cần dùng thì như, ai cũng nhờ có nó mới sống, là vì nếu không tiền thì cơm chẳng có mà ăn, áo quần chẳng có mà mặc, đi

nhằm một cái xương của cơ thủy-bình. Việc hư hại không bao nhiêu, 2 người bị chết, 29 người bị bệnh. 2 cái phi-thoan A-lo-mán bị một đoàn phi-thoan Ang-lê bay đuổi theo bắn nát tan.

Cấp bằng

Tin ở Paris: Ông Noulens đăng cấp bằng làm sứ-thần tại nước Rút-xi.

9 juin 1917

Mặt trận Langsa

Truyền tin Langsa ngày 7: bắn phá một trận dữ kể đó quân A-lo-mán áp danh ở chính giữa đường Allette tại Laon, và tại phía Bắc de Beayo Sùng ta bắn tan 2 trận đánh rừng Mortier và tại phía Bắc Chemin des Dames là nơi quân nghịch qua lối đường trần ta, rồi kể bị đuổi tháo lui chính còn giữ được một khoản chiến hào mà thôi.

Tiêm thủy-dinh A-lo-mán bị bắn chìm

Chánh phủ ở Hoa-thanh-đốn truyền tin: một chiếc tiêm thủy-dinh A-lo-mán bị một chiếc tàu khởi của Huê-kỳ có ngư súng đăng xuất chiến bắn chìm

Mặt trận I-ta-li

Chánh phủ truyền tin: binh ta đánh tháo lui một trận rất dữ trong tỉnh Bochen tại phía Nam Versix và tại phía Đông Tamvano. Quân nghịch đều bị tháo lui.

Tinh bộ thủy chiến đánh bằng tiêm thủy-lôi

Nhật báo A-lo-mán Ost-Preussische zeitung tố ý muốn bỏ việc thủy chiến bằng tiêm-thủy-dinh ở cầu hồ.

Thủy chiến của Huê-kỳ

Tuần lễ rồi: 1008 chiếc đến các hải khẩu langsa, 938 chiếc chạy đi, 3 chiếc trong tất trên và 2 chiếc trong tất dưới 1500 tấn bị bắn chìm, 3 chiếc thoát khỏi.

Quan thủy-sư Lacaze nói rằng trong lúc chiến tranh có 1800 chiếc đi qua lại, nước Langsa với Algérie một chiếc Medjerda bị bắn chìm bởi tại quan tâu từ ở đây thăng mà đi. Mấy lúc sau này số tiêm-thủy-dinh bị bắn chìm càng ngày càng tăng số, nhờ thủy chiến đồng minh tuần dương rất nhậy nhẹn.

Về việc tàu bè tới lui

Thủy chiến của Huê-kỳ đã đến các nơi hải khẩu Langsa rồi, việc tiến thoái rất hạn

đứng chẳng ai coi ra gì, nói-nhân chẳng ai nghe đến, vì vậy nên người thì gọi tiền là huyết-mạch, kể lại kêu tiền là không-phương-huỳnh.

Thứ nhảm lại mà coi, từ thiên-tử chi thứ dân, từ bực cao sang đến người bần-tiện, từ thượng-trị tới bần-cư-ngu, ai ai cũng đều lăn-lóc theo

đồng tiền. Kể từ hôm mai tôi chiều, làm đồ mớ-hỏi con mắt mới có ra tiền, người lại lo nạt-tri, tin mới lòng, mới có ra tiền. Thế thì muốn làm ra cho có tiền thì chẳng phải là dễ.

Đến nay tôi thấy có nhiều người thiếu niên y-me-cha phú-quê, sáng bạc tiền, sáng com-ay, mọi việc có người lo, nên chẳng thêm nghĩ việc trong-lai ra thế nào, tiền coi như tro-bụi, xài phá không hề tiếc là vì thò tay lấy tiền của mẹ cha chẳng chực một nhọc, không biết nghĩ rằng tiền ấy là mồ-hôi của mẹ cha cực khổ. Mấy tay xài lãng phí thường hay có tánh ưa thù-phụng, nghe thiên hạ nói đời «Thật thiên này xài sướng» nghe khen lại càng đắc chí, bạc trăm đổ một trăm cười, tiền ngàn mua mấy lời tăng. Phải biết rằng: Việc xài tiền ai cũng phải xài, nhưng mà cần dùng món nào thì nên mua món ấy, chớ nên thấy thiên hạ có món đó, cũng bắt chước mua theo rồi để đó chẳng dùng. Tục ngữ Lang-sa có câu: Những người nào hay xài lãng phí, thét phải bán tôi món cần dùng.

Xét cho kỹ làm người chớ nên tiền-tậu mà cũng chớ nên lãng-phí, là vì người tiền-tậu thì cứ ho-ho tuổi bạc, món cần dùng cũng không dám mua, còn người xài-xỉ thì món không cần dùng cũng mua mà bỏ. Hai người ấy chẳng nên bắt chước người nào cả, là vì ai ai cũng đều chẻ cả hai là đại. Như tại Saigon đây có nhiều thầy nho-nhỏ lưỡng bổng thì ít, sáng có tiền mẹ cha phụ cấp, nên xài lãng phí. Có nhiều khi lờp xài lóp bỏ, làm cho phải đến lúc cần dùng lại chẳng có mà dùng, chạy đầu này vậy, chạy đầu kia hỏi, tiền lời bao nhiêu cũng chịu. Vì vậy nên có lắm kẻ thừa thừa ấy mà cho vay ăn lãi cắt cổ. Cách cho vay tại đất Saigon như vậy:

Vấn bấy lâu thiên hạ thường nói xài-tri ăn lãi cắt cổ, đến nay tại Saigon lại có bày ra một thứ xài-tri Annam (Chetty Annamite) mới thiết là cắt cổ cho chớ. Cách họ cho vay như vậy: cho vay mười đồng thì tháng ăn 12 \$ 50, nếu tới tháng không trả lời vốn dĩ thì họ làm dữ, thét mình phải năn-ni trả lời 3 \$ 00; lại có kẻ cho vay như vậy: tí như cho 50 \$ 00, gộp sáu tháng, mỗi tháng 12 \$ 50, tháng đầu gộp 12 \$ 50, tháng sau không đủ 12 \$ 50 mà gộp, đem trả 2 \$ 50 lời, họ chẳng bao giờ chịu, họ buộc phải gộp cho đủ 12 \$ 50 không thì phải trả 5 \$ 00 lời, nói rằng nếu trả cho họ 12 \$ 50 này, thì họ sẽ lấy 10 \$ 00 họ cho vay ra nữa, thì có phải họ đặng 2 \$ 50 lời nữa chăng; lại có kẻ cho 100 \$ 00 bạc gộp, gộp 6 tháng mỗi tháng 20 \$, tháng sau hết nghĩa là tháng thứ sáu phải gộp 25 \$, lời vốn 125 \$ 00, vậy mà tương họ đưa cho mình đủ 100 \$ sao? Có đâu. Là vì lúc mình lấy vay thì họ biết mình túng mới đến vậy, họ nói không có, nếu cần dùng lắm thì họ mượn tên Ôi đi hỏi xài-tri đùm cho, nhưng mà phải chịu cho tên Ôi liền huê hồng 5 đồng một trăm. Vì túng-tiểu phải chịu, đến mai lại lấy bạc phải làm giấy cho họ, họ trừ hết 5 đồng huê hồng của tên Ôi và 2 đồng tiền con có, thế thì lấy có 93 đồng mà phải gộp 125 \$.

Đã vậy mà mấy tay lãng phí chẳng lờn, làm thì chẳng ra tiền, mà xài thì xài như người sẵn tiền-kho lúa-vựa; đầu có tiền-kho lúa-vựa cũng chẳng nên lãng phí như thế,

vì nay lãng phí 1 đồng, mai 1 đồng, lần lần thử coi ra nhiều không; Nên có câu: *Nhứt nhứt nhứt tiền, thiên nhứt thiên tiền, thàng cử một đoan, thủy điich thạch xuyên.*

Thấy vậy mà buồn, mà then, cho mấy tay lãng phí ấy, sao chẳng biết xét, phải chi để tiền lãng phí ấy mà làm việc chi. sanh lợi khác, hay là làm việc chi có ích cho đời, thì chẳng nên ghen sao. Xài lãng phí thì đặng, phải chi có ai cò-động quyền tiền giúp bạn đồng bạn ta (linh-Annam) đang ở bên Pháp-địa vì chữ đồng cừu mà đội tuyết năm sương, hay là giúp đỡ mấy người hóa-phụ hay là trẻ coi ngày nay đôi khô, thì một đồng cũng tiếc. Thật cũng là lạ. Nay tôi luận bài này xin mấy tay phả gia chí tử, tính ngộ lại đặng mà ăn năn cho sớm, kéo tập thành tánh lãng phí. sau chầy ngày khó mà sửa lại và chừng cần dùng chầy chẳng ra. Tục ngữ có nói: *Một đồng kiếm nát bụi cỏ, hai đồng kiếm đổ con mắt là vậy đó.*

TRẦN-VĂN-CHIM,

Quan Toàn-quyền đi Nam-dịnh

(Le voyage de M. Albert Sarraut à Nam-dinh)

Hôm thứ năm 7 juin quan Toàn-quyền đi xe lửa xuống Nam-dịnh, có quan Thống-sứ Le Gallen quan Công-sứ Garnier, quan hai Touzet đi theo ngài.

Khi ngài rời Nam-dịnh, thì các quan Tây, Nam ra đón rước ngài tại Gare Nam-dịnh đông lắm. Mà nhất là người annam, đến đông như lễ lớn vậy. Từ nhà Gare đến Tòa-sứ mỗi chân có lam rạp kê lá giắt hoa, hai bên, nào vôi, nào ngựa nào hương án, làn quạt, xem rất oai nghi.

Nam-kỳ y-học sanh

(Elèves de l'Ecole de Médecine Cochinchinois)

Chiếc tàu Manche ở Tonkin mới đến, có 30 trang y-học-sanh gốc ở Nam-kỳ thừa đi bãi-trường về nhà thăm cha mẹ. Mấy trang y-học-sanh ấy kể lên ra sau này.

M. M. : Nguyễn-v. Hoái; Nguyễn-v. Phụng; Nguyễn-v. Long đi Hoành; Lê-v. Liễu; Phạm-v. Tiếc; Bùi-quang-Chi; Nguyễn-v. Trân; Cao-sĩ-Tân; Bửu-Dur; Thay; Trần-v. Nguru; Lâm-chấn-Mãnh; Trần-v. Tấn; Trần-bá-Chơn; Trần-v. Lợi; Trần-v. Cầu; Hoang-phó; Phion; Smoek. Phạm-v. Chí; Nguyễn-v. Hôn; Lê-v. Cán; Nguyễn-v. Chur; Trần-v. Tâm; Vương-v. Chấn; Trinh-v. Hi; Nguyễn-v. Khá; Trần-minh-Châu; Nguyễn-v. Ngọc; Nguyễn-v. Khỏe; Huỳnh-v. Hỷ; Thái-quang-Khiết; Nguyễn-v. Liêng; Dương-dinh-Liêu.

Trong số này cũng có vài ba học-sanh về địa-phần Cao-miền.

Có bốn người cha mẹ ở Trung-kỳ nên phải ghé tại Tourane. Bốn người ấy là: MM. Bửu-Du; Hoang-phó; Thái-quang-Khiết; Dương-dinh-Liêu.

Việc bãi trường ấy chia ra làm hai lớp. Một lớp đần, có một lớp nghĩ cho đến ngày 15 août 1917.

Lớp ấy nghĩ rồi, phải trở về trường cho lớp thứ nhì nghĩ.

Bồn-quần cầu xin cho mấy trang Y-học-sanh ấy vắng thăm cha mẹ vừa xong và nghĩ ngơi cho khỏe sức, hầu có đến ngày tựu trường mà gắng chí và nong nà học cho nên danh phận không ửng công hùa thấp niên.

HƯƠNG TRUYỀN

(Echos)

Lời nói tiên tri

Ông của Moreux có đặng vào báo Petit Journal lời tiên tri trong đời thế-kỷ thứ 15 về cuộc chiến tranh ngày nay của ông de Monti đã nói trước:

Khi nào số một gặp số chín và hai số ấy ráp lại với số một và số sáu (năm 1916) trong lúc tháng sáu (theo lịch thượng niên là lịch dùng hồi đời ông de Monti nói tiên tri ấy thì là tháng août) và cách 2 lần bốn ngày và 2 lần mười (28 août) có một giống người kêu là Romulus (nghĩa là dân Roumains) xuất chinh và giao hảo với các nước đồng-minh.

Có ai thú mà từ hai năm một tháng (đúng theo ngày khởi cuộc chiến tranh) làm cho đầy đất những máu, những sự khùng khiếp, những sự giết người, chừng ấy con ác thú lại bị bao vây từ phía, hãm hết vang trời, kiếm người mà ăn lại kiếm chẳng ra.

Trong lúc trăng mọc lên và lặn xuống 13 lần như vậy thì có nhiều trận giặc đánh dữ. Khi mặt trời mọc lên hình con sư-tử, đứng ngay thứ năm thì con ác thú ấy phải chết.

Có một người trinh-nữ qui danh là 2 Iota (2 I) 2 apha (2 a) 1 tau (1 t) và 1 lambda (1 l) (italia) sẽ làm nạt người cái đầu con ác thú ấy và dân tình latin sẽ chia thây nó.

Lời nói tiên tri ấy, ban đầu thì đã có hiển hiện rồi, ông cha Moreux bàn ra như vậy.

Ngày 28 août 1917 là ngày nước La-mã-ni (Roumanie) xuất chiến, ngày ấy là ngày trăng mới mọc, hồi 10 giờ 5 giờ 24 chiều, tinh từ đó đến 13 tháng nữa thì nhằm ngày 17 août 1917.

Nên hễ 13 tháng ấy lặn rồi thì ta đến ngày 17 août năm nay. Thế thì cuộc chiến tranh này từ 17 août cho đến 16 septembre 1917.

Mặt trời năm nay mọc lên có hình con Sư-tử năm ngày 23 août, lúc 5 giờ 24 rồi mới ra hình người trinh-nữ. Ngày thứ năm bửa ấy là ngày 28 tháng đó.

Cuộc chiến tranh này, theo lời tiên-tri đó thì sẽ hết ngày 28 août 1917.

ÂU-CHÂU CHIẾN SỰ

(Autour de la guerre)

Dân Đức nẫu dẫu thấy quân lính

Vị thông tin của báo Lokai Anzeiger tại Tây-chiêu-Địa là ông Karl Rosner có thấy tờ việc dân Đức dùng thấy quân lính mà nẫu dẫu.

Lúc Ngài thuật trận giặc đánh tại phía Bắc Reims, Ngái có rói như vậy:

Ta đi ngắm qua Evergnicourt, ta người một mùi tanh tanh, cũng như là ai mà dốt thật người ta vậy, mũi hôi tanh lổp mũi. Chúng ta đi gần đến chỗ nẫu thấy quân lính trong đạo binh ấy (Kadaverge wungsangst) thì ta thấy thịt đã chảy ra mồm, còn xương cốt thì đem lại cói mà xẩy nẫu nghiền thành ra một thứ bột để trộn vào đồ cho heo ăn.

Ông Karl Rosner sau bài đó có thêm một câu như vậy «Không chịu bỏ một chút nào hết».

Đó theo lời rói của một vị viết-báo Đức đó, nay ta mới quả quyết mấy bài của nhật-báo Indépendance belge đã đặng sau ít ngày nhật-báo Journal de Belgique tại Leyde, luận về việc kỹ-nghệ của cách hoá-học giả-man Đức mới bày ra.

Cách nhà máy để nẫu dẫu quân lính cách xa đường xe lửa Saint Vit giáp với Gerolstein chừng một ngàn thước, ở tại chính giữa rừng đặng đứng cho bành khách qua lại nơi thầy, có rào bằng giấy kẽm bao xung quanh, trong đó có một đường giây điện chày ngàn Nâu nẫu ấy bị dài có hơn 2 tiam thước, bề ngang 2 tiam.

Có đường rầy để chờ thấy quan lính đến đó. Cách làm như vậy:

Xe lửa chờ thấy đến, thì có thợ chực sẵn đó mà rước, thấy ấy quân trong bố nhúng dầu, còn cái đầu có bao mốt cái mặt-nạ lại có một miếng bán bằng nhựa mica. Mấy người thợ ấy cầm một cây dài có móc, chừng mốt xe mấy cái bó-thầy lại giấy lòi-lồi; từ bó cột dính lại chừng 60 phân. Giấy lòi lòi ấy hỏi lại, kể đó có mốt cái ống rút qua chỗ đó nẫu ra mồm. Doan mốt dam ra mốt chỗ khác nữa dẫu mà nẫu ra dẫu.

Có một ông cai quản, một vị thành-phò hội-đồng và một vị hóa-học, và có hai người phụ, lo việc nẫu dẫu ấy.

Nghe nói mà gớm mà ghê cho loài giả-man.

Từ-bịnh

(De l'Alcoolisme)

(tiếp theo)

Bệnh rượu lam thiệt hại cho xã hội thế nào

Bệnh rượu lam thiệt hại cho gia thất thế nào, thì cũng lam hại cho xã-hội như vậy.

Các nhà thông thái chiêm nghiệm quả quyết rằng một người thợ hay uống rượu lam công việc kém người thì không uống rượu, lại người có uống rượu lam việc mau mệt nhọc và ít bền hơn, lại hay đau đớn hoai, hay bị chuyển rui ro.

Trong óc người có bệnh rượu không có mốt chút tư tưởng đến việc tích cực phòng-cự, và sự cần kiệm người hay uống rượu không lo quê hương tấn bộ, song nó lại hóa ra một kẻ vô ích làm cực lòng thiên hạ.

Bởi ấy, ở bên các nước Âu-châu, nhà nước phải tốn hao quá lẽ mà nuôi người điên dại vì bệnh rượu.

Bệnh rượu lam hư phong hóa, sanh thói tư vẩn, gây tội ác, làm cho con người bị sự rui ro trong khi làm việc. Việc này không cần kể hết. Ai cũng biết kẻ say rượu hay hóa tánh cực cần, hung dữ như thú dữ, kẻ ấy không biết tượng kính thế, thống minh và không kính vi ai, tánh ý ra yếu nhược không cụ nổi với lòng đê như là nói lão ăn trộm, sát non, sát minh, trầy trúa, mà nẫu là kẻ còn nhỏ tuổi thì khó mà khỏi các điều dữ ấy lam.

Phần nhiều kẻ làm tội ác, hoặc kẻ giết mình là tại bệnh rượu. Hai sự dữ ấy hàng liên lạc với nhau.

Coi trong số muốn ngàn người bị hại về bệnh rượu, thì thấy đều này, là nơi nào người ta hay uống rượu mạnh thì nơi ấy hay sanh tội ác nhiều hơn.

Sau hết bệnh rượu là chánh gốc sanh các sự rui ro trong các trại xương cứng tâu bề xe lửa v.v. Mấy hãng xe lửa lớn bên Tây truy căn nguyên các sự rui ro thì có nói trong 100 sự rui xảy ra thì có 43 lần bị kẻ có bệnh rượu gây ra, như báo Le Journal de Cock hồi tháng juin năm 1916 trong lúc chiếc tàu Granoumond Castle bị đại biến ở Dun Duessant có ăn hành rằng: Trong 100 chiếc tàu Hồng-mao có 70 bị kẻ say rượu gây nên có hại.

Ấy c...
chiếm...
bởi ru...
có ngu...
rủi ro...
cũng t...
rượu n...

Trườ...
rượu l...
nào. N...
sự thiế...
ta sự r...
phươn...
sự thiế...
ấy là c...
đúng h...
là binh...

Vậy...
hế...
nhữn...
cầm t...
nhà th...
khác r...
Nhà...
hóa-h...
alcohol...
đúng t...
thức c...
nhà n...
nhữ t...
vây; c...
đánh h...
nhiên...
con đ...
men ó...
chanh...
chanh...
thứ đ...

Có l...
thuế c...
mà đ...
thứ đ...
đề gi...
người...
này a...
nước...
hay l...
này l...
đầy k...
29...

rượu...
(1) T...
thứ r...
rượu...
100 ph...
Abstin...
70 alc...
phần...

M...

Ng...
(1) T...
Lê...
đầy r...
ăn tr...
ra là...
xưa,...
gọi k...
Lê...
Ngọc...
sực,...
đá, c...
kêu...
định...
Sá...
đủ t...
cườ...
khô...

Ấy các nhà thông thái bên Tây hay chiêm nghiệm những sự thiệt hại bởi rượu mà ra phải chi bên xứ ta có người chiêm nghiệm những sự rủi ro thường ngày ở các nơi, ắt cũng thấy đáng phân nhiều là tại rượu mà thôi.

Phương linh nghiệm trị bệnh rượu

Trước đây khán quan đã thấy bệnh rượu hại xác và hại trí khôn thế nào. Nhưng mà cao rao ra những sự thiệt hại thì không đủ cho người ta sợ mà chưa bỏ đũa quẩy, phải làm phương-kế mà chữa mà ngăn đón sự thiệt hại mới được. Phương thế ấy là chỉ ra cách nọ cách kia, phải dùng mà trừ tuyệt cái nạn tai kêu là bệnh rượu.

Vậy có ba cách sau đây hay hơn hết.

1. - Là nhà nước đánh thuế nặng những các thứ rượu alcohol, hoặc cấm tuyệt sự dùng rượu ấy. Có nhiều nhà thông thái bày ra nhiều cách khác nhau để mà trị bệnh rượu.

Nhà vệ-sanh-học và nhà phong-hóa-học đòi cấm tuyệt các thứ rượu alcohol tự nhiên đặc, còn những rượu dùng men mà làm ra thì phải đánh thuế cho cao. (1) Người khác thì đòi nhà nước dùng cách Monopole cũng như thuốc súng, hợp-quét, thuốc-hút vậy; có kể thì ước cho nhà nước đánh thuế cao thì rượu alcohol tự nhiên đặc ra, vì nó thật là hại cho con dân lắm, mà còn rượu dùng men đặt ra gọi là của uống vệ sanh như rượu thường, rượu bọt, rượu chanh, rượu cam vân vân thì giảm thuế. Lời luận này nghe phải lý hơn.

Có kẻ khác nữa bảo phải tăng nặng thuế các thứ rượu alcohol dùng men mà đặc ra, rồi hạ giá thuế đường, thuế trà và Caphe, vì mấy món này dễ giữ vệ-sanh. Ấy kẻ luận vậy người nói khác; nhưng có một điều này ai ai cũng ưng chịu là xin nhà nước phạt nặng đấm đặt rượu giả hay là đặc rượu lậu. Vì hai thứ rượu này lại có sự hại riêng đáng khác nữa, đây không thuế lậu được cho hết.

2. - Là luật nhà nước phạt kẻ bán rượu, hoặc kẻ uống rượu say

(1) Thứ rượu alcohol tự nhiên đặc ra, là thứ rượu có ít là nửa phần alcohol trong rượu: Như rượu mạnh kêu cau-de-vice trong 100 phần có 50 hay là 60 phần alcohol; rượu Absinthe trong 100 phần có 60 hay là 70 alcohol. Rượu kirsch, rhum, etc. Có 85 phần alcohol 200 phần rượu.

Luật ngày 23 janvier 1873, định phạt và từ 1 quan đến 5 quan tiền các người say rượu ở ngoài đường sá lần thứ nhất, lần thứ nhì phạt từ 6 ngày đến 1 tháng tù, luật này bày giờ xem ra ít nghiệm nhất đến đi, chớ hồi trước luật là bản hỏi làm.

Luật ngày 24 janvier năm 1887 định cho các quan tòa có quyền lên án kẻ say rượu, cất chức làm cha mẹ vì say rượu thường. Luật ngày 23 janvier 1873 phạt kẻ bán rượu bán rượu mạnh cho con nít chưa đúng tuổi thành nhơn dưới 16 tuổi, từ 1 quan đến 5 quan.

Các người có lòng to lảng cho quê hương, sợ nọc độc bệnh rượu truyền nhiễm thì ước ao cho nhà nước ở nghiêm nhất về sự bán rượu mạnh như trước, và gia phạt kẻ say rượu ngoài đường sá cho thẳng phép.

Ở các xứ ngoại-quốc có nhiều nước lập luật nhắc nhở bắt các người bán rượu mạnh phải tuân, cho nên số kẻ uống rượu mạnh cùng tới bởi bệnh rượu mà ra đã bớt đáng một phần ba

Paulus HÒA.

LỜI ĐÒN BÀ
(Propos de femme)

Và tôi lúc còn niên thiếu, ở nhâm xứ quê của không có học-đường, nên không có thể mà học. Đến khi lớn

bà thân tôi định đổi bạn cho tôi về Nam-viên. Nói cho phải, cũng nhờ chồng tôi biết tánh-tình tôi, cho phép tôi róng giao cùng chị em bạn. Tuy vậy mà đầu, lễ giao hữu, tôi thường trích hữu mà giao. May thay tôi đứng giao hữu cùng Madame Trần-kim-Ph... là một người lịch-lâm việc đời, cảm-kỷ thi họa nổi danh ở tỉnh; tôi lân-la nhà người mỗi bữa, đứng có học hỏi đều hơn lễ thiệt, nhờ vậy tôi mới đứng mở mang chút ít. Ấy là Cận châu đã xích la vậy. Đến sau việc nước đời xây, chồng tôi phải dời qua xứ khác, phận xuất giá phải tưng quơ, nên hết đặng gần người hiền mà học-vấn. Từ đó đến sau, nay sang xứ này, mai sang xứ nọ, vào Nam ra Bắc mười mấy năm dư, bởi thế nên nhơn tình tôi biết cũng bộn, thể sự tôi thấy cũng nhiều.

Trong lúc tôi vào Nam ra Bắc, trái mặc xem cũng thấy nhiều người hay đó hiền tậ năng, nên nay tôi vì chữ "bạn nữ-lưu" mà thổ-thê mấy lời này:

Và con người muốn cho đặng hoàn toàn nhơn cách, thì phải có học thức và phải biết soi gương sáng mà trao mình. Mà nếu lỡ tuổi xanh chẳng học thì lớn lên ít nữa phải biết người hiền ngộ, kẻ tài ba mà kết bạn, đặng tập dữ lành thành như người, ấy là cần hiền như cận chi lang, chớ có bo-bo cái thói ganh hiềm ghét ngố là vì chẳng tậ chí xấu cho bằng tậ ấy. Những người tậ đó thường hay làm

mặt cao, chẳng muốn cho ai hơn mình, nếu có ai có sất hơn mình, thì hơn mình, thì đã đem lòng đố-kị, kiếm chuyện chẻ bai cùng la suy mau cầu tỵ đặng mà nói xấu. Người tậ đó thì cả đời chẳng khôn khéo đặng, là vì có bao giờ chịu phục tùng ai mà học hỏi việc học thiệt. Đã việc hay làm chẳng đặng, mà lại việc dở năng làm. Chơ thì chơi với những đờn-hửu, chớ bao giờ biết ai là ích-hữu mà chơi, đặng kiếm đức khôn mà làm bổ thần trí của mình. Bởi tánh tình như thế, làm cho bèn râu mây hệ ghê mặt xem vào thì trẻ nhùng, chẳng chút kính vi.

Ở các bạn nữ-lưu ội 1 cái giá phẩm của con người, chẳng phải lấy sắc mà coi nết, chẳng phải lấy sự quyết mà gọi tài, chẳng phải lấy hu mà gọi hơn. Người đôn ba đờu chẳng may, làm bạn cùng người đĩ-quốc đi nữa, thì cũng là cang người chĩ đạo, phải biết kính yêu và ở trung tín cùng chồng, phải biết cầu phu xứng phu tụy, phải biết trao đổi đức hạnh, phải biết nữ-công nữ-hạnh, còn ra giao hữu thì phải biết người phải mà học theo, người quấy mà xa lánh. Chớ thấy người hiền mà đem lòng tậ đó, thì trọn kiếp chẳng nên bao giờ.

Hựu thi như thế

Ít lời khuyên gián trẻ đặng em. Tới là mới là tậ đặng nem. Trước phải gần cang theo học hỏi, Sau đờu chẳng tạo cũng lem nem. Những đờu ghét ngố đờu cho nhĩem. Cái thói ganh hiềm chớ khĩ dem. Tài đĩc năng Tỏ gương chói rang, Đàng mà bắt chước, đàng mà xem. Mme TRẦN-KIM-TIỀN.

Việc này thiệt đáng làm

Hôm ngày 5 juin 1917, lời ba giờ chiều, Quan Tham-hiện chủ-tinh Longxuyen đến tại quán Khuyển-học-Hội mà diễn-thuyết à sự đậu vốn lập hàng tàu đờ vận tải đờ thổ sản xứ Đông-dương ra ngoại quốc mà giao đĩc. Mấy quan chủ-quận, các cai phó tổng, các hội đờng, mấy thầy thuộc trong hội Khuyển-học cùng mấy ông đĩc chủ ở Châu-thành Longxuyen đờu tụy lại đờ hơn 50 người mà nghe lời diễn-thuyết của quan Tham-hiện.

Khi đậu đờ ngồi yên nơi rồi, quan chủ-tinh mới tỏ rằng:

Thuộc điều hiệu CANON

BAO-XANH

Đà ngon mà lại rẻ tiền

Feuilleton du 21 Juin 1917. N° 486

TRUYỆN

Một người tinh-si

Pháp-quốc tinh-si

(Tiếp theo)

Người mà đến thế thì thôi.

Trăm năm ai chịu tội trời ấy cho.

Lệ-sanh thấy mà nói giận, bên vùng đây rước ra đến cửa, liền bắt được iến ăn uộm ấy; tưởng là ai, nhìn kỹ lại, té ra là quana thì trong biên tinh của mình xưa, là quan Lục-quân thiêu-tướng, tên gọi Kiệt-thần.

Lệ-sanh lại hỏi tướng đến chuyện Ngoc-nhi năm trước, máu ghen sùng sục, chẳng hỏi chẳng tra, tay cầm chơu đá, cho một hỏi đã gần, miệng thì coi kêu lảnh bát giải lên tòa-bình, đờng mai đình án.

Sáng bữa sau, quan tòa hỏi tra, đờng đủ trong ngoài, kể chẻ bắt nghĩa, người cưỡi vô lương, Kiệt-thần coi thế chớ; không được, bèn cứ thiệt khai rằng:

Dại rồi còn biết khôn làm sao đây?

Vào tôi chức quan Thiêu-tướng, tên gọi Kiệt-thần, há phải giống đờng vật đi bòn chơn, mà không biết nghĩa yếu nước. Sùng vi mà đấm con quan Ngoại-vụ, là năng Ngoc-nhi làm cho tôi mặt sắt phải ngày, gan đá phải mém, nên mới có ngày này nhơn nước.

Vốn năng Ngoc-nhi, quen tánh trắng hoa, không bao lâu làm gia-sản nhà tôi phải tiêu hết. Nghèo ăn nhờ vợ, tiếng no lời kia, thì chẳng quá như đờu ăn đờu ơ. Nên tôi nghĩ mình tôi, chẳng ra gì, cũng mặt mày râu, nên không than lập lý thàn, mà ăn nhờ vào lưng vợ, chịu tiếng bặc chì, chẳng là đờ đờng đại bình quá tẻ. Đờng lúc đó, lại gặp dịp Phở, Pháp chiến tranh vừa khởi, nên liêu mặt đạ mây đậ, đem thân làm trinh-thám cho quân Phở, đặng đợ tình binh bên Pháp. Nay vì quan Trung-tướng nước Phở, bị một năng lưu-kỳ, gạt tợm bực tậ-đó, có thuê tôi đựt lại đực thì thường một muốn đờng đạc.

Máu tham hệ thấy hơi đờng thì mê, nên tôi cạ lòng không biết nghĩ sâu,

liên vào tướng hùm ăn tợm bứt tậ đờ ấy mà bỏ vô trong lò lửa. Nay chẳng may bị quan Trung-tướng Lệ-Sanh bắt đực, đậu sầm sét bừa riu cũng xin cam chịu. Lời khai là thiệt, lượng trên thương chút nào, đực nhờ chớ này.

Án đờ rõ ràng, quan tòa bèn huộc tội xử-tử, khi gần bản, Lệ-Sanh chạy lại trước mặt Kiệt-thần, sa lụy mà nói rằng:

— Kiệt-thần ôi! Nay anh chết đờ tiếng như nước ở đời, tôi cũng biết là bởi năng Ngoc-nhi, nên mới đến nói này! Xưa kia tôi cũng mê Ngoc-nhi, còn quá hơn anh. Nếu anh không cướp đựt của vậy tôi, thì viên đạ kết-quả ngày nay, bản tôi chớ không phải là bản anh!

Thời bây giờ sự đã rồi, còn năng Ngoc-nhi ở đậu, xin nói cho tôi biết?

Kiệt-thần nước mắt trắng trờ mà đập rằng: — Hiện nay Ngoc-nhi ở tại số 12, còn đờng Ái-đàn-ư.

Lệ-Sanh nghe thôi, liền cật nón chào trở ra vừa khỏi, nghe "đàng" một tiếng. Kiệt-thần đã tam hồn thảng thột, thạt phách lạc đạ. Ô hó!

Kiệt-thần chết rồi, Lệ-Sanh bèn kiếm lại nhà Ngoc-nhi, thì thấy có ta đờng ngồi chồm nhum với năm sáu anh Cong-từ hội, nói nói cười cười mình mình ta ta lại là.

Ái này thầy khách lạ khôn chào, còn đờng ngờ ngán. Ngoc-nhi sợ ngố lên thầy Lệ-sanh, mặt đờ phờng phờng, cúi gằm ngay đậu xuống, nước mắt tuôn ròng như mưa. Lệ-sanh cười lại, chẳng nói chẳng rằng, Ngoc-nhi liền qui ngay xuống đất, xin ăn năn trở lại, vừa nói vừa khóc, làm tức tâm tụy!

Lệ-sanh thấy cũng thương tình, bèn tha tội cho vô làm là phước trong hội cây Thánh-Giá đờ. Sau nhờ có Thu-nó Oanh-nhi đậu đờ, tụy đời không lấy ai. Qua năm sau cuộc chiến tranh xong rồi, Lệ-sanh với Oanh-nhi lại làm phép cưỡi ở thành Paris.

Tình nhơn lại gặp tình nhơn.

Hòa xưa bươm cũ mực phụ chung tình.

Duyên kia ai phụ chi mình?

CHUNG.

Quan trạng sư de Mérona bảo chữa

Quan trạng sư này nói rằng. Chai là đĩa đã-mang đại đột. Ngồi xin tòa cho thăng ấy là đĩa có nona đi dăng, nên do theo sự ngu lữ nó mà xử nó. Xin Tòa xử nó cách khôn khéo mà tôi trọng ơn khố sai chung thân là đủ.

VỤ THỦ NHI

Đura sát nonh liên tuần thành Báo

Chư khan quan cũng con nhớ chuyện tên Ngọc vưng ngọc đảm linh Báo chết hôm no đây.

Ngọc khai rằng, no vưng khám Cẩn-thơ và Saigon. Khi đứng gần mé sông lối ga xe lửa nhỏ thì tên linh Báo hỏi no tới Saigon mới đưa ra. Nó rằng 5 bữa, Báo bèn dẫn Ngọc lại bắt, thì Ngọc không chịu đi và vụt chạy. Khi ấy linh Báo và linh Chung vưng theo. Ngọc tỉnh chạy lại chỉ quạt tả huế đut đạo đảm linh Báo mà chạy nữa. Ngọc nói không có tội oan chỉ với báo.

Lời chứng khai

Đinh-vân-Chung

Khai rằng có hiệp với linh Báo mà rượt tới đường hẻm đường Kinh-lớp gần tiệm Chi nam-lâu, thấy linh Báo nắm đất trên thêm, máu ra lên láng, linh Chung bèn chớ linh Báo lại bắt.

Chứng thủ nhĩ là vợ linh Báo khai mấy người linh anh em chồng có góp cho mình 30 đồng.

Chứng thủ ba nói có thấy linh Báo, song không thấy lúc bị đâm.

Quan thi sự xin Tòa xử cho công, vì tội trọng và xin Nhà-nước cứu giúp vợ con linh ấy, doan nói rằng Ngọc giết Báo vì tưởng Báo có khi giết trong mình, xin Tòa xử khoan hồng với nó.

Tòa lên án Ngọc khổ sai chung thân.

nhà đạ) khi trở về gặp nhảm cơn mưa to lại rui thay thàng k'ô xe quên đem theo chẻ mưa nên chử chàng bị ướt, giập đánh thàng kéo xe thối tũ bụi, chừng về tới nhà, hầu thiếp lật ngửa cựa xuống kẻ thì thay quần người thì dổi áo nèo her nào tím. Còn thàng kéo xe tội nghiệp thay bị mặc mưa lạnh phân thì lại mới bị dòn nữa, vậy mà về tới nhà chẳng hề dảm rên siết, nhủi đầu đi lau xe cộ rồi bỏ ra màn việc nhà cho tới tối không hề tay mà thay quần dổi áo. Thương ôi! Đã nghèo lại mắc làm cái eo, khiến cho chủ nó mắc trận mưa dổi rồi tôi phát nóng lạnh nhức đầu rước thấy bẽn xóm tới, thấy nghe đượ chừng dổi rồi khỏi mạch cũng cho là bị mưa nhiễm vô mình, nên sanh bệnh, vợ cậu nhà giàu nghe thấy nói chớng mình mắc mưa mà đau bẽn nói xung thiên, xuống nhà bẹp lối thàng đây t' đánh cho một hồi rồi đuổi ra khỏi cửa, vợ chớng đây t' bị đuổi van lay hết sức mà cũng không tha, dánh một hai đuổi mà thôi, hai vợ chớng thàng đây t' dất mội đura con ra khỏi nhà vừa đi vừa than khóc. Vậy mà anh nhà giàu nằm trong nhà còn nói với ra rằng: Bệnh tao mau mạnh thì thôi, nếu nặng nề chắc tao sẽ bỏ tù vợ chớng: mà mày xươg.

Thầy chuyện đời tôi ngời thắm nghĩ rất rầy làm buồn, vì con người sanh ra coi thế, hồi mới lọt lòng mẹ ra ai lại khác chi ai, cớng ruột gan tìm phổi cớng mất mội chơn tay, duy có lớn lên sự giàu nghèo khôn đại thì khác nhau mà thôi. Như anh nhà giàu kia sợ đi mội càng ngời lên xe bắt người ta kéo, sao không thương tới thàng kéo xe kia càng no cũng gần cớit thàng xươg như mình, vậy nó chẳng dảm tưởng tới cái đi v' của nó là vì nó nghèo chớ nhảm lại thì nó cũng biết mội chơn như mình vậy. Vậy mà sự mội chớng của nó, nó đã ép bưng chịu mà lại còn rắng hết gân cốt mà chạy cho mau mà kéo mình, thì cũng đủ cớ mà thương nó mội phải cho, còn như m'nh mà mắc mưa thì nó cũng chẳng khỏi ướt, mình ngời trên xe như có mui xe còn đỡ bớt, chớ nó ở dưới ướt từ đầu tới đu bị dòn bị bọng lại còn chạy trôi chết thì lại mấy phần nản? Minh về tới nhà còn có kẻ thay quần dổi áo hơ hơi ứm ứm, còn nó cứ d' ướt đó mà bặn cho tới tối lại mấy đau? mây ồm? mây thây nẩy thuốc kia? Nó cũng là người như mình vậy, cũng đủ lực phủ ngũ tạng như mình, há để nó không biết sự đượg thức như mình sao? Trước khi mình muốn dổi nó ra khỏi nhà thì đã biết hệ mình có của thì thiếu gì tới t'c, chỉ như thân nó nghèo nàn còn ở với mình còn nhớ cây mình, ra khỏi cửa sao cho khỏi làm than rách dổi trong lúc ấy. Nối tóm lại thì đồng tiền tài nó làm cho người ta sanh t'c, mà cái sự t'c ấy lại hay nhiễm vô mình mà thành ra tánh tự nhiên, mà nó lại làm cho con người ta bị đượg đạ tâm thần cho tới nước. Phải chỉ anh giàu đó mà nghèo như anh đây t'c kia đượg giàu có như anh nhà giàu n'ọ thì cái trận mưa đó và mây roi dòn n'ọ thì chắc hàng đay liệt giườg liệt chiểu mà chớ.

HOÀNG-MAI.

TRUYỆN XỬ LẪO

Tích Chiêng-Prom

(Tiếp theo)

Đời loi tẩu trước bệ đon.

Nhà vua hết tưởng là chàng bội quân.

Lời biểu:

Binh-son-khẩu Đại-nguyên-Soái Chiêng-Prom, kinh tấn thành hoàng ngự lâm. Từng nghe đạo làm tướng, lấy lời binh chánh răn phạt tướng sĩ, hữu công tặc thưởng, hữu tội

tắc trừng, nay tôi đã lãnh cái trách nhiệm của bệ hạ, ơn nặng như non biển, thì tôi hết lòng hết dạ dền ơn trị ngộ bệ hạ, dảm sương chải gió, đầu thây bỏ nơi chiến trường cũng vui lòng nơi am cảnh, có đầu lại sự tưởng giặc mà làm mất oai nghi triều đình, thì tôi đầu dảm trông thấy mặt thành hoàng. Vì thần thật xét, không lẽ đương lúc thái bình mà có trộm cướp làm phân, hề có đạo tặc thì tại nơi nào quan, cúi xin thánh hoàng an thửa mình rớng, trông ít lâu vì thần sẽ dưng biểu báo tẩu nên hư, như quả lòng người thiết phận, vì thần sẽ tấn binh chẳng muộn chi.

Vì thần hết lòng d'oi ơn thánh, không nghe lời gian tẩu làm cho vì thần mền đức nhà vua, vì thần hết lòng sự sệt dưng biểu, kính chúc nhà vua phước như đông-hải.

Chiêng-Prom kính tẩu.

Châu-xa-vịch xem biểu mới r'ó trông đượg, nên bỏ qua việc ấy.

Một tiếng chi khi xưa nay, Tiếng đồn r'ọng khắp trong ngoài ba ngàn.

Đầy nói về Chiêng Nguyên-soái, ngày thứ ra nơi soái-phủ, rút cây cớ trao cho Viên tiên-phương mà rằng: nay trong mình b'ôn-soái bắt an, vậy phải cùng Viên tiên-phương r'ng cầm quyền cho ta trong d'oi bữa, hề ai vì lĩnh d'ng phép hành ph'c. Rồi đ'ay Chiêng Nguyên-soái vào hậu trại, kẻ Viên tiên-phương vào theo mà hỏi: tôi xem khi sắc Nguyên-soái không kém, sao Nguyên-soái nói có binh là y chi. Chiêng Nguyên-soái đáp: Việc binh cơ bất lậu trong vài ngày sẽ đ'ng tin, vậy trong lúc em có binh anh ch'ng nên đến thăm, phải hết lòng vì em mà điều khiển tướng-sĩ.

Đem ấy, át vàng vừa kh'ặt bóng, Chiêng Nguyên-soái thay quần áo, gi'á thương khách, lựa một tên th'ng đồng mà lên đường, trong lúc d'ng sa, Chiêng Nguyên-soái d'ng tên th'ng đồng d'ng kêu Nguyên-soái, biểu ph'c kêu b'ng thây cho khỏi d'au trái trở. Đi đến một xóm kia, ước d'ng d'oi mươi nóc gia, Chiêng Nguyên-soái d'ng m' đ'ng g' cửa một nhà kia, mới vào, thấy một ông già tuổi d'ng bảy mươi.

Chiêng-nguyên-Soái xá mà thưa rằng: Tôi là hành khách lữ bước xin lão tương cho thây trở tôi ngu như một đ'êm, r'ng ngày sẽ d'oi g'ót ngọc. Lão tương thấy Chiêng-nguyên-Soái an nói bình chánh, nên không l'c tử nan, tức thì mới vào trong mà d'ng đạo. Khi ấy Chiêng-nguyên-Soái, mới hỏi l'c: Tôi nghe nói đ'ay tr'om cướp nhiều lắm, mà đường thanh vắng đi bất tiện, vậy xin tương lão làm ơn chỉ d'um một n'eo đường về kinh.

Lão tương nói: Không hề chi đ'au mà tr'ng sĩ sợ, và nh' y Phan và Ph'ng là tướng có nonh lắm, không làm lại nonh đ'au đâu mà sợ.

— Úa, mình đã làm phân sao lại có nonh, tôi không r'oi xin tương lão chỉ nghĩa cho tôi r'ó?

Lão thấy tr'ng sĩ là người hiền nên t'ao mới t' cho r'c: B'ên đ'êm các c' sự, anh em Phan và Ph'ng cho Chiêng-nguyên-Soái r'c. Chiêng-nguyên-Soái nghĩ rằng: Hèn chi ta nghi c'ng phải, nói rồi s'ra soạn đi nghĩ, r'ng ngày từ giã l'c tương trở về trại, và đ'ng các cuộc th'ng cho Viên-tiên-Ph'ng, ch'w tương đ'ou khen Chiêng-nguyên-Soái là người có trí, rồi đ'ay Nguyên-soái troan cho tướng sĩ ngày mai con nước cho sớm, định trời r'ng đ'ng phải tự lại Soái-phủ mà hầu việc.

R'ng ngày, Chiêng-nguyên-Soái nay n'ch h'ng hỏi đến giáo trường, thây hai b'ên tướng sĩ đã hầu s'ng, thì người mừng thăm, lập tức chọn mười tên quân khi'ng cây đại kỳ đ' Ch'ua-soái, còn Nguyên-soái b'ên t' cho Viên-tiên-Ph'ng b'ên hữu một v' tham-m'ru ph' tá, thiết là oai ph'ng'ng l'âm l'âm, nhắm đ'ng gi'c' kh'ou chiến. Còn b'ên tướng gi'c' ba anh Phan và Ph'ng cũng mai n'ch h'ng hỏi kéo r'c' b'on l'ân la ra h'âm tr'ân. Hai đ'ng đã r'p mặt, anh em Phan Ph'ng nhìn xem Nguyên-soái: đ'au d'oi ng'ân-kh'oi, mình m'c h'ng-gi'p, ch'ng mang gi'ay gi'p sắc, l'ng mang đại đao, mặt tr'ng t'ợ b'ng b'ng, hai g' má h'ng h'ng, m'oi son, xem ch'ng khác ông Hộ-ph'p trong chùa Sơn-h'au-t'ự, ba anh em khen thăm, mà rằng: người này ta coi ch'nh vì tương, đ'ng m'c ta qui lay, nói rồi ba anh em đ'ua x'ng

Tôi cũng vậy, ngày nào tôi làm đượg thây th'ng, thây ky tôi sẽ mua thuốc BASTOS mà hết!

ngựa qui lạy mà rằng: bọn tôi tội đáng chết làm một nhọc Nguyễn-soái, xin lịnh trên thứ tội.

Chiêng-nguyên-Soái thấy việc kỳ cục, bèn gõ ngựa lại mà hỏi rằng: bọn người sao không cầm cương lên ngựa giúp chiến với bọn soái, lại qui lạy, hay là chúng bay muốn làm kẻ gạt ta, như không phải vậy, bay có đều chi oan ức tôi cho bản soái rõ, rồi bản soái sẽ bảo tâu với triều đình cho.

(Sau sẽ tiếp theo) TIẾC-CƯƠNG.

Vai đều nên biết

Cách chùi đồ nữ-trang. Muốn sao-chùi đồ nữ-trang cho sạch thì đem đồ ấy nhúng trong rượu 90 chữ trong vài giờ đồng hồ, rồi lấy ra đem phơi trong mát cửa nong.

Cách trừ bệnh con mắt đỏ và xỏ. Người nào bị thức đêm nhiều nên mắt mệt, con mắt đỏ lòn, xỏ xa khô chịu, muốn cho hết thì lấy bông gòn nhúng trong nước trà ấm mà rửa, mỗi ngày chùi hai ba lần, thì thấy hết, vì nước ấy làm mát con mắt.

Cách trừ bết. Có lần người có bết son muốn làm cho hết, thì nên coi theo cách trừ bết của quan lương-y Alain sau đây mà làm. Ban đầu phải lấy nước ấm mà rửa chỗ có bết trước, rồi lấy một thứ nước lọc lại bằng sulfure de potasse hay là fleur de soufre để tan trong nước mà nhúng ngay chỗ có bết đó. Mỗi ngày làm như vậy nhiều lần, rồi để cho nước ấy khô, trong vài ngày thì thấy cái bết ấy lặn mất đi.

TRẦN-VĂN-MỊCH.

SỰ XUẤT TÂN KỲ

Nội trong hoàn-cầu. Nội trong hoàn-cầu tính ra gần có 1.500.000.000 người, còn chết trong mỗi năm có 33.033.033 người. Cả thảy có 3.964-thứ tiếng nói và có một ngàn thứ đạo khác nhau. Số đờn ông và số đờn bà gần bằng nhau. Tính theo bậc trung người ta sống chừng 33 tuổi. Một phần gốc tư của người chết yếu, chưa đầy 15 tuổi. Trong một ngàn người có một người sống tới 100 tuổi mà thôi, trong một trăm người có một người sống tới 60 tuổi và trong năm trăm người có một người sống tới 80 tuổi. Trong mỗi năm có 33.033.033 người chết, tính ra thì mỗi ngày có 91.874 người chết, mỗi giờ có 3750 người, mỗi phút có 60 người còn một sao thì có một người chết.

TRẦN-VĂN-CHINH.

HÀNG TRƯỞ ĐỒ TRANG SỨC

hiệu LANOTTE tại Paris và Marseille Savons.

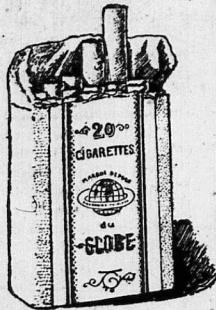
Nước thơm gội đầu. Nước thơm Eau de Cologne. Các thứ hàng đồ trang sức cho các tiệm Hết các hàng. Có trụ tại tiệm Henri-Bresset đường Charner Saigon.

CÓ BÁN ĐỒ HÓA VẬT

Đồ hộp. Rượu chích. Rượu mạnh. Đũa ăn, Savons, Nón, mũ, Đồ dùng dầy, da thuộc và da thuộc các thứ khác. Có trụ tại tiệm Henri-Bresset đường Charner Saigon.

Thuốc hiệu GLOBE

Hút không hề khô cổ

Có một mình hãng Denis Frères trừ thuốc này mà thôi.

ATELIER DE GRAVURE SUR MÉTAUX & MARBRES

Advertisement for NG. CHI-HOÀ GRAVEUR, 42, Rue Amiral-Dupré, SAIGON. Includes a circular logo with 'ATELIER DE GRAVURE SUR MÉTAUX & MARBRES' and 'NG. CHI-HOÀ GRAVEUR'.

XIN COI CHO BIẾT:

Cher quý vị muốn dùng các thứ CON ĐẤU có đủ kiểu mới thiết hay. Xin giờ thì lại tiệm tôi mà lấy catalogue coi dạng lựa mà dùng. Kinh trình. T.-khanh-Long, GRAVEUR. 149 rue Catina SAIGON.

Rượu TONI-KOLA SECRESTAT là rượu rất bổ hơn các thứ rượu bổ khác, bổ nước đã vào thì thành thứ rượu rất bổ và mạnh.

Bấy giờ bạn hãy thử mình một ly TONI KOLA Minh hãng DENIS Frères trừ mà thôi.

Nhà DENIS Frères tại Saigon rao riêng cho các bạn hàng rằng: Các thứ rượu chích của hãng rất kỳ sang. Hàng sẵn lòng gởi, bèn giá và mẫu rượu cho không miễn là phải có xin thì đặng.

TIỆM MAY NGUYỄN-HỮU-SANH

Máy may các kiểu áo-xiêm quần, dài, và y-phục Âu-châu (paletot) theo thức thời. Có bán sẵn, vải-bò, tơ-lụa, kiểu mới bông-lụa. Lược-lông Bắc, Châm-châu Tàu, cũng hàng Tây, hàng Nhật-hồn, các màu sắc. Văn, Nho, Xuyên, Lành, Trưng-huê, Nhậm Gia-dụng, thật tốt!

Thơ, truyện, Quốc-ngữ bán si và bán lẻ vẫn vẫn!!! Nếu chú-quí-vị, muốn hỏi biết về chi, xin viết thư đề:

Hữu NGUYỄN-HỮU-SANH, 206, Quai de Belgique Cù-ông-Lĩnh, SAIGON.

THƯƠNG TRƯỜNG

Giá các thứ hàng hóa xuất cảng

Table with columns: TÊN CÁC THỨ CÂY, BỀ HOÀNH VÀ TRƯỜNG, GIÁ THUỐC CHƯỜNG. Lists items like 'Cây để làm bàn', 'Sao', 'Cây chà', 'Củ sực' with prices.

Table with columns: LOẠI CÂY TRÀM, BỀ TRƯỜNG, BỀ HOÀNH, TỶ 100, GIÁ. Lists items like 'Cây công', '1=50', 'Từ 0=10 đến 0=12' with prices.

Table with columns: CÁC VẬT THỦ SẢN, CÁN TA, GIÁ BẠC. Lists various goods like 'Củi lò', 'Cây trâm', 'Cây để nhuộm', 'Gạch tiểu', 'Gạch Bắc-kỳ', 'Gạch Hồng-mao', 'Gạch xi-măng', 'Đầu khâu', 'Cao-su', 'Vải bột', 'Sáp ong', 'Héo sống', 'Dừa khô', 'Sừng', 'Bông', 'Tôm khô không vỏ', 'Tôm khô còn vỏ', 'Nhựa sơn chưa lọc', 'Đậu phụng', 'Hột sen', 'Dầu cá', 'Mỡ heo', 'Dầu phụng', 'Dầu dừa', 'Cải Cao-mên', 'Đậu khô Nam-kỳ', 'Bắp trắng', 'Bắp đỏ', 'Cau khô', 'Da', 'Hồ tiêu', 'Tiêu sọc có giấy', 'Khô tra', 'Mây sợi', 'Ngôi móc', 'Ngôi ống', 'Ngôi Bắc-kỳ', 'Bong bóng cá', 'To', 'Mùi' with prices.

CHƯ VỊ ĐÀ GÒI BẠC

Đơn quân lấy làm cảm ơn chú vị về ra sau này, vì có lòng tôi gửi mandai học đến trả tiền mua nhứt-trình cho Bền quân; ý là sự giúp cho Bền quân mà lo đầu tư lợi ích mở mang cuộc văn minh.

Table with columns: Name, Address, Amount. Lists names like 'T.N.K. Tann', 'B q.T. Phung Kiep', 'T. N. N. Mylo', 'T. D. T. V. Nh. Beatre', '2091 L.V.T.', '4068 T. D. Coococ', '134 P. O. Phasrang', '512 Ng. v. Y. Baclieu', '7108 Ng. v. D. Socrang', '6529 L. K. Saigon' with amounts.

THUỐC LẠ VẤN RỒI HIỆU JOB

là một hiệu thuốc tốt nhất. Những người ghiên thuốc mà muốn giữ vệ-sanh, khỏi hư phổi, không rạo có hong, thì nên dùng thuốc hiệu ả mà thôi. Vì thuốc này có các quan chuyên-môn thì đồ ở những đại-học đường ra, đừng độc-biện việc chế-thuốc. Duy chỉ có thuốc hiệu này vẫn bằng giấy JOB thật hiệu, thì không hiệu ệu thuốc nào bằng hiệu ả c.

THẬT GIẤY VẤN THUỐC LẠ-HIỆU

JOB

QUỐC SÁCH NGƯỜI NÀNG
và được cấp-Hội-đồng ban thưởng
ở Trường-Bác-Tào PARIS
năm 1889 và 1900

Chủ ông Jean BARDOU chế ra, hiệu mẫu đã ký tại Tòa-án
Nay con trai ông ký là ông Pierre BARDOU nổi nghiệp.
Hiệu giấy này đã được 450 cái Mè-dây, 119 cái bằng vàng, 135 đạo bằng Danh-dự.

Chủ lãnh trưng bán là: ở Toulouse, B4 de Strasbourg, số 72-74
J.Z. Paulhae ở Paris, Rue Béranger, số 21.

Lãnh trưng bán tại } BOY LANDRY ở 56 19 đường Bonnard, Saigon.
Đông-dương là ông } ở 56 19 đường Francis-Garnier (Bờ-bò
Hoàn-kiểm ngay gốc Dừa Ha-nội).

Bán lẻ ở các hiệu thuốc-lá hoàn cầu.

Ai là chẳng biết Giấy vấn thuốc là JOB, là hiệu giấy tốt nhất Giấy chày được hết không có tàn giấy thật nhỏ thớt, mà chế theo phép vệ-sanh rất cẩn mật.

Xưa nay kẻ đã hàng nghìn người làm mạo giấy JOB, vì giấy JOB là giấy tốt nhất trong thế-giới, nhưng bọn-hiệu đã thừa các tòa-án, đã nghĩ xử trọng phạt các nhà làm mạo rồi.

VẬY HÚT THUỐC HIỆU JOB

là bản thể của thuốc và lại là rinh mùi thuốc ngon.

MẮT TRÍ KHÔN (NÃO-BÌNH)

Sự mắt trí và não-bình bởi nơi não-cân có bệnh. Ai mà có bệnh ấy chẳng chầy thì kịp phải lần lổ. Thăm chỉ ngày kia đi chơi rồi về quên lũng cái tên của mình, quên đến chỗ ở chỗ ăn; nếu bằng chẳng có ghi chép mà để hồ trong túi, có lẽ phải xa quê lạc kiếng mà chớ?

Muốn cho khỏi mạp cái bệnh dữ tợn ấy, thì phải dùng một thứ mảnh được hay bổ huyết hiệu là PILULES PINK (Bổ-hoàn tinh-đơn).

Những người đờn ông đờn bà mang bệnh khiếm huyết, muốn cho khương cường tráng kiện như anh em chúng bạn vậy thì chẳng khó gì. Một phải uống thứ thuốc PILULES PINK này là thứ bổ huyết bổ cân thượng đẳng hay lắm. Thuốc PILULES PINK nó làm cho mình nhiều máu, làm cho khí huyết tinh anh, làm cho hưng vượng cân độ. Uống nó được lâu thì mình sẽ đàng mạnh giỏi sức khỏe luôn luôn, cho đến đời sẽ lấy làm lạ sao mà mau mạnh giỏi như vậy kia!

PILULES PINK (Bổ hoàn linh đơn)

Trong các tiệm thuốc có bán, có trữ thêm thuốc của ông de MARI et LAURENS Pharmacie de Normale, Saigon.

Mỗi hộp giá là 3 quan 50; 6 hộp 17 quan 50.

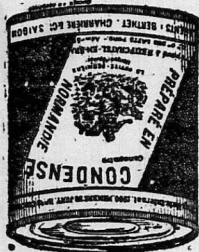

Lời tự thuật của một người đi du lịch (Recit d'un touriste)

Trong buổi tối đi du lịch về nghỉ sang sẽ địa tôi hay xài thuốc địa không biết bao nhiều mà kể.

Tôi hút đủ thứ thuốc bán các nơi, duy có thứ thuốc địa Cigarette Diva thiệt ngon hơn hết, hút số không khô cổ và khỏi sanh bệnh hoạn, vì thuốc này không có nhựa nhựa các thuốc kia, khỏi nó thơm tho và dịu lắm.

Có bán trong các tiệm bán đồ tạp vật (épicerie), và trong các quán cafe.

Đơn tại nước

Langas. Dông sữa thượng hạng trong hoàn cầu, vẫn vẫn.

Sức khỏe, Mạnh mẽ, vẫn vẫn.

Sữa dặt Normand hiệu La petite fermière đơn tại tỉnh Normand ở trong Béo Val-lee de Bray đơn một cách rất kỳ công, tuy làm ra đắt mà tính chất hãy còn như sữa tươi sạch. Bò xứ Normand tự thảo này có danh, sanh sữa thượng hạng và qui hơn trong cả hoàn cầu.

Thuốc này đắt ở mà lại chắc, dọn cho người biết hút thuốc dúng.

Xin hỏi Kiềm tại hàng Berthet, Charrière và Công ty.

Hiệu chữ rồi thì ưa nó luôn luôn.

BAO XANH - hút nó chẳng hề khô cổ, mũi thơm lém cho khỏi bị con người. Phải nói cho có cái ký tên và dấu hoa-thị đó tức hiệu là dấu thật.

LỜI RAO

TẠI QUÁN Lục-Tính-Tân-Văn. 1° Ngạc-hạp 1916 thiệt giá 0 \$ 20 (không phải 0 \$ 40).

2° Tiên-cần-báo-hậu thứ 8. 0 30 3° Tuổi Lục-vân-Tiên... 0 30

HÀNG BÁN RƯỢU HIỆU DENIS FRÈRES

LẬP RA TỪ NĂM 1862 NHÀ NGÀNH TẠI HAIPHONG, BORDEAUX, SAIGON, HANOI

Hàng DENIS FRÈRES trừ savon hiệu « Bonne Mère » là thứ sa-bon tốt hơn hết các thứ khác.

Còn ai tra dùng thứ rượu bổ, thường gọi là Quinquina thì hãy mua thứ rượu sau này:

Một là « Toni Kola Seerestat ».

Hai là: Saint Raphaël Ducois.

Hàng này cũng có bán tử sắc tốt và chắc lắm, hiệu là tử « Dubois Oudin ».

Còn ai hay hút thuốc Cigares thì mua thứ Cigares El Conde thì là sẽ ưa nó vì giá đã rẻ mà lại mùi nó ngon ngọt nữa.

Hàng này có bán đủ thứ rượu tốt xin kể sau này:

Rượu chác trắng và chác đỏ trong thùng và chiếc ra ve.

Rượu Champagnes: Vve Clicquot-Ponsardin.

Roederer.

Moët et Chandon.

Rượu Tisane de Champaigne supérieure: B. et S. Perrier.

Rượu Tisane extra: Marquis de Bergey.

Hàng này cũng có bán thuốc gọi là thuốc vắn rỏi hiệu Le Globe và giấy hút thuốc kêu là « NH » có thứ rượu kêu là: vieille Eau-de-vie Dejean, Rhum Negrita.

Liqueurs và cognacs Marie Brizard, và Roger.

Bière Gruber và Bière Lorraine. Rượu Madère, Malaga và Muscat de Frontignan Rivoire.

Có bán máy viết hiệu Remington và các thứ đồ phụ tùng.

Cũng có trữ các thứ hộp quẹt Đồng-Dương, và ngoài Bến-thủy, gần Annam và ông quẹt Hà-nội (Tonkin) nữa.

Ai muốn hỏi giá thì viết thư như vậy.

Maison DENIS FRÈRES, SAIGON

Có Một Minh Nhà Này có QUYỀN THAY MẶT CHO NHÀ ĐỨC SỬNG VÀ LAM KE MÁY

TẠI THÀNH St-Étienne

Mà thôi

MANG F. MICHEL, CAFFORT Successeur ở đường SAIGON Cathbat số 36

Có Bán SỬNG

ở thứ và địa khác. B.

THUỐC, ĐẠN, KE-MÁY, ĐỒNG-HỒ

và đồ NỮ-TRANG. Đủ đủ tốt lại giá rẻ

Lục-Châu muốn mua vật chi thì xin địa thư như vậy;

M. F. MICHEL, CAFFORT Successeur, 36 rue Cathbat. - SAIGON.

TRỊ BỆNH HOÀI CẬN

Người ta hoải
cận cũng tại làm
đều thói quá,
mệt nhọc thời
quá, cảm xúc
thời quá, buồn
rầu thối quá, ban
đêm thức trắng
giờ coi mắt, ở
đời mà không
ngủ được là đều

quái gở quá chừng. Hễ sáng ra thì cứ sâu bì,
quay quao, chột gi cũng gây ly sự, không
muốn chịu khó làm gì hết. Ai bị mấy chứng
đó mà không trị liền thì có ngày mang tới
bệnh bất toại, bằng không thì cũng ra điên.

Tuốc hiệu Neurine

cứu tử hườn sanh
cho nhiều người rồi
Thiết là thứ thuốc ngon
dễ uống không phạt
tử, làm cho bộ căn cốt
yên tịnh, làm cho con
người ngủ ngon và
vượng sức lại. Con
mắt người già cũng
dùng được cả.

Giá 1 ve tại Saigon: + quan 75; Trị tại tiệm
thuốc thượng-dặng G. RENOUX và De MARI
& LAURENS và tại THIẾT-NGHIỆM-SỬ
thành Paris số 2 đường Debarendere.

TRỊ BỆNH YẾU PHÁP

(Conseils médicaux)

Chưa vị muốn cho trong nhà có
một thứ rượu mà dùng trong lúc
đam rét, hoặc nóng lạnh, lì vị
không đắng tiều, thì hãy mua rượu
Rhum mass là rượu thiên hạ rất
chịu đựng và lại tốt hơn các thứ
rượu rham khác.

Mấy coi cho kỹ kẻo lầm thì giá,
hãy nài cho phải, cái ve có dán
nhãn trắng.

Có bán trong các tiệm hàng xén

**RƯỢU THUỐC HIỆU LÀ
QUINA GENTIANE**

Của Tu-viện Saint-Paul bảo chế.
Là một thứ rượu bổ làm cho con
người dưng trường thọ. Những
người nào muốn dưng trường thọ và chẳng
khi nào muốn mang bệnh hoạn chí, thì phải
dùng thứ rượu Quina Gentiane này một
ngày 1 ly nhỏ trước khi ăn cơm.

Thứ rượu bổ này bảo chế đã dưng hơn
650 năm rồi bởi tay ông Dom Manoel là thầy
lm tại l'Abbaye de san-Paolo viện.

Trong cơ thể của người già yếu và các
người ốm đau, dùng nó mà cho bình dưỡng,
Nhất là các trẻ nóng nực thì hãy dùng nó.

Có bán trong các tiệm hàng xén.

HÀNG TÀU LỤC-TỈNH

(Service des Messageries Fluviales
de Cochinchine)

Đường Cao-man
Tàu Namvian chạy..... 19/6 thứ ba à 9 giờ tối
Mekong chạy..... 21/6 thứ năm à 9
Attalo chạy..... 23/6 thứ bảy à 9

Đường Lục-tỉnh
Tàu Namky chạy..... 18/6 thứ hai à 9 giờ tối
Niant..... 22/6 thứ sáu 9
Khmer chạy.....

Đường Leo
Tàu Namvian chạy..... 19/6 thứ ba à 9 giờ tối
Attalo chạy..... 23/6 thứ bảy à 9 giờ tối.

Đường Cap & Farja
Tàu Khmer..... 17/6 thứ hai à 9 giờ tối
Hainan..... 18/6 thứ ba à 9
chạy..... 21/6 thứ năm à 9
22/6 thứ sáu à 9
23/6 thứ bảy à 12

Đường Tây-ninh
Tàu chạy thứ tư 12/6 à 9 giờ tối
Saigon, le 16 Juin 1917.

Tại nhà in ông F.-H. SCHNEIDER
7, Boulevard Nocard. - SAIGON

NAM VIỆT SỬ KÝ, của Langen in copy.
Số khai nước Annam.
Số khai nước Việt Nam.
Số khai nước Đông Dương.
Giá mỗi cuốn 0 \$ 25
Thìa gởi 0 \$ 02

**HÃY HỎI
THƯ HỘP QUỆT
HIỆU NÀY**

**LA THỨ TỐT
HƠN CÁC THỨ
KHÁC**

Tại nhà in ông F.-H. SCHNEIDER
7, Boulevard Nocard. - SAIGON

CÁCH LÀM BẰNG VÀ MÚC - Day
nhĩen mĩn-đĩn-đĩn, hĩn-đĩn-đĩn
Đĩa..... 0 \$ 40
Thìa gĩn..... 0 \$ 02

PHÁP ĐÔNG THUỐC BỔ VÀ TRỊ ĐÀM
THIỆT HIỆU LÀ
ELIXIR TONIQUE ANTIGLAIREUX
Của ông lương-y GUILLÉ

Từ tám mươi năm nay thuốc ELIXIR có chế
đường cấp quan lương-y GUILLÉ lấy làm thần hiệu
trong những bệnh HƯ PHẾ, đau trong TI VỊ, đau
nơi TRÁI TIM, ĐAU GÁNH, ĐAU MINH, RẾT VỌ
ĐA, hoặc CHÓI NƯỚC, BỊNH KIẾT, BỊNH HO ĐAI,
BỊNH CŨM, GHỀ CHỐC NGOÀI DA và bệnh có
TRÙNG LẠM TRONG BỤNG.

Ấy là một thứ THUỐC XỔ rẻ tiền và rất hiên
nghiệm làm cho HUYẾT RA TINH KHIẾT. Những
bệnh gốc bởi ĐÀM hay là MẬT phát ra thì uống
nó hay lắm.

Bất kì thuốc trị đàm nào mà không có dấu ký
của PAUL GAGE thì chớ dùng.

LẠI CÓ MỘT THỨ
THUỐC HOÀN XỔ
nữ cũng rất trong thứ Elixir Tonique Antiglairieux
của quan lương-y Guillé.

Chính chủ trữ thuốc này là nhà: PAUL GAGE FILS, nhất hạng
hào chế y sang, đường GENÈLLE ST GERMAIN môn bài số 8,
ở tại số thành PARIS.
VÀ TRONG CÁC ĐƯỢC PHÒNG ĐỀU CÓ BÁN

KHOẢN CHẤT THỦY
(Nước suối khoáng)

VICHY VICHY-ÉTAT

PHÁP-QUỐC-TUYÊN
VICHY CÉLESTINS

Có bán nguyên ve ở Trại bệnh đau Thận, bệnh đau răng-quang, bệnh Phong -
và nửa ve. Thụch-lĩn-bĩn (kĩ) - Sau máy chỉ 12-16c.

VICHY GRANDE-GRILLE trị bệnh đau gan
VICHY HOPITAL trị bệnh đái đái gan
và bệnh đái.

Hãy coi chừng đồ giả mạo, khi mua phải chỉ cho trảng
thứ nước nào mình muốn uống.

VICHY-ÉTAT ĐIỀU TRỊ
SEL VICHY-ÉTAT là muối tự nhiên trong nước suối kỳ mà ra -
Có hộp và có ve.
PASTILLES VICHY-ÉTAT mỗi khi ăn cơm rồi uống chừng 2, 3
COMPRIMÉS VICHY-ÉTAT hơan thì để tiêu hóa.
dùng để cho mình đẹp nước mặt
(mỗi-khi-chất).

QUẠT MÁY DẦU HÔI HIỆU JOST

Dùng dầu hôi đốt đèn cho máy chạy
trong 30 GIỜ
tốn có MỘT LITRE thôi.

Có hai thứ quạt:
Một thứ kêu là « LE REX »
bể đứng 1 m 15
Giá là..... 68 \$ 00

Vấn QUẠT MÁY này biện ra làm rất
đẹp con mắt, đã chắc, rẻ mà
lại tiện dùng vô cùng.

Một thứ kêu là « L'OURAGAN » (tổ bão)
bể đứng: 1 m 35
Giá là..... 100 \$ 00

Viết thư mà hỏi sách có vẽ kiểu và giá cả tại:
HÀNG BERTHET, CHARRIÈRE VÀ CÔNG-TY, ở đường Kinh-lấp, môn bài số 68, SAIGON

Le Directeur-Gérant: SCHNEIDER
Certifié l'insertion.....
Saigon, le 19

pour légalisation de la signature
de M.
Saigon, le 19
Le Maire de la Ville de Saigon

Saigon. - Imp. F.-H. SCHNEIDER
[Handwritten signature]